

Valsts prezidenta Andra Bērziņa uzruna Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālasamblejas 66.sesijas atklāšanā

Publicēts: 21.09.2011.

[Andris Bērziņš](#)

Prezidenta kungs, ekselences, dāmas un kungji! Vīspirms, Al Nasera kungs, ļaujiet man Jūs apsveikt ar Ģenerālasamblejas 66.sesijas prezidenta amata uzņemšanos. Ekselence, solu pilnīgu sadarbību no Latvijas delegācijas puses.

Ģenerālsekretāra kungs, apveicu Jūs ar ievēlēšanu uz otru termiņu šajā nozīmīgajā amatā. Vēlu Jums veiksmi un spēku, vadot organizāciju un tās sekretariātu, lai izpildītu visus tās sarežģītos uzdevumus.

Tāpat vēlos apsveikt Dienvidsudānu kā Apvienoto Nāciju Organizācijas 193.dalībvalsti.

Prezidenta kungs, Latvija vienmēr ir atbalstījusi Apvienoto Nāciju Organizācijas spēcīnāšanu, jo tā ir vienīgā patiesi globālā, universālā un starptautiskā organizācija mūsu pasaulē.

Tomēr ANO ir jāmainās. Jāņem vērā jaunas reālijas, lai nodrošinātu labākos rezultātus un saglabātu organizācijas ietekmi. Nepieciešams atjaunot Ģenerālasamblejas vitalitāti, tāpat nepieciešama citu būtisku ANO iestāžu reformēšana. Tas ir izšķiroši svarīgi, ja ANO vēlas sekot līdzi mūsdienu pasaules reālijām, vienlaikus arī nodrošinot efektīvāku ANO darbu.

Tas ļaus konsekventi ievērot principus, kas saistāmi ar nopietnu budžeta disciplīnu un godīgu izdevumu sadalīšanu dalībvalstu starpā. Domājot par globālo ekonomisko palēninājumu, mēs apsveicam ģenerālsekretāra mērķi ANO budžetu 2012. un 2013.gadā samazināt par trim procentiem. Sagaidām konstruktīvas diskusijas par šo jautājumu.

Jau sen bijusi vajadzīga ANO Drošības padomes reformēšana. Aicinām visas partnervalstis aktīvi darboties šī jautājuma risināšanai. Latvija ir gatava uzņemties plašāku starptautisku atbildību un cer aktīvāk piedalīties ANO Drošības padomes darbā, arī izvirzot savu kandidātu nepastāvīga DP mandāta kontekstā.

Prezidenta kungs, šogad atzīmējam 20 gadus, kopš Latvija iestājās Apvienoto Nāciju Organizācijā pēc tam, kad valsts atjaunoja neatkarību. Šo 20 gadu laikā esam pilnīgi transformējuši savu valsti. Ja kādreiz Latvija bija PSRS okupēta Eiropas valsts, kura bija pilnīgi nemanāma uz politiskās kartes, tad patlaban tā ir izveidojusies kā valsts ar stabilām demokrātiskām institūcijām, valsts iestājusies ANO, Eiropas Savienībā un NATO. Kādreiz Latvijā bija slēgta un regulēta sistēma, taču patlaban mums ir atvērta un liberāla tirgus ekonomika. Atbrīvojoties no totalitāra režīma, esam izaudzinājuši demokrātisku sabiedrību, kurā tiesiskums un cilvēktiesības ir augstā cieņā. Patlaban mēs varam izmantot savu transformācijas pieredzi, lai palīdzētu citām valstīm attīstības

jomā.

Prezidenta kungs, patlaban vērojamas nozīmīgas pārmaiņas Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos, tās nereti sauc par Arābu pavasari. Cilvēki ir izgājuši ielās, lai pieprasītu demokrātiskas reformas un dalību savu valstu tālākā attīstīšanā. Starptautiskajai kopienai ir jāatbalsta šie mērķi un jāiet talkā, lai izveidotu stabilas un uzticamas demokrātiskas institūcijas, kā arī, lai nodrošinātu tiesiskuma izveidošanos attiecīgajās valstīs.

Esam gandarīti par to, cik operatīvi ANO reaģēja uz notikumiem Lībijā. ANO Drošības padome nolēma sniegt humanitāru un drošības palīdzību, kā arī pieteica lietu Starptautiskajā krimināltiesā. Latvija atbalstīja Ģenerālasamblejas lēmumu uz laiku apturēt Lībijas mandātu ANO Cilvēka tiesību padomē. Šajā jomā nepieciešams kopējs darbs, un ceram, ka ANO reģionālajā līmenī turpinās spēlēt vadošu lomu Lībijā.

Atbalstām Drošības padomes prezidenta vēstījumu par notikumiem Sirijā, kā arī Cilvēktiesību padomes lēmumu uz Siriju steidzami nosūtīt speciālu misiju. Vēsts ir ļoti skaidra – cilvēktiesību pārkāpšana un vardarbības izmantošana pret civiliedzīvotājiem ir kategoriski nepieņemama, starptautiskā kopiena to stingri nosoda. Ceram, ka Drošības padome turpinās atbilstošu darbu šajā jomā.

Patlaban starptautiskās kopienas vēsturiskais pienākums ir nodrošināt, ka Tuvie Austrumi kļūst par drošāku, turīgāku un demokrātiskāku dzīves vietu. Mums jāatbalsta Tuvo Austrumu miera process, kura mērķis ir divas valstis – Izraēla un Palestīna –, kuras atrodas blakus viena otrai miera un drošības apstākļos.

Latvija stingri aicina abas puses atjaunot dialogu jau tūlīt. Ilgtspējīgs miers ir iespējams tikai tad, ja izraēlieši un palestīnieši nonāk pie līguma, kurā ņemtas vērā abu pušu leģitīmās intereses. Starptautiskajai kopienai, ANO, Tuvo Austrumu kvartetam, Arābu līgai un citām organizācijām jāsadarbojas, lai panāktu abu pušu atgriešanos pie sarunu galda.

Prezidenta kungs, runājot par ilgtspējīgu attīstību, vēlos uzsvērt to, ka mums ir atbildība nākotnes paaudžu priekšā attiecībā uz pasaules dabas vides saglabāšanu. Tajā skaitā mums obligāti ir jānodrošina, ka mūsdienās pieejamie dabas resursi tiek izmantoti vispiemērotākajā veidā.

Nepieciešams globāls darbs klimata maiņas jomā. Jāsamazina emisijas, un pasaulei jāpierod pie globālās sasilšanas. Vēl šogad Durbanā paredzēta ANO Klimata konference, tur tiks pieņemti nozīmīgi lēmumi. Lēmumam par darbu, kas veicams klimata pārmaiņu jomā, jābūt sakarīgam kompromisam, kuru var akceptēt vairums dalībvalstu, no tā nedrīkst izslēgt jebkuru no tām valstīm, kurām pasaules līmenī ir ievērojama tautsaimniecība.

Ilgtspējīga attīstība prasa vides pasargāšanu, kā arī veselīgas sabiedrības saglabāšanu. Tomēr 21. gadsimtā mūsu priekšā ir atkal jauns izaicinājums – nelipīgas slimības. Esam gandarīti par augsta līmeņa sapulci, kā novērst un kontrolēt nelipīgas slimības, kā arī par tajā pieņemto politisko deklarāciju. Ceram, ka tālākais darbs šajā jomā būs efektīvs.

Prezidenta kungs, ekonomiskā krīze mums visiem atgādina to, ka mēs dzīvojam savstarpēji atkarīgā pasaulē. Esam ļoti nobažījušies par nedrošības un nepastāvīguma līmeni starptautiskajā tirdzniecībā un finanšu tirgos. Galvenā atbildība par rūpīgu pārvaldi ir katras valsts rokās, taču šie ir apstākļi, kuros starptautiskajai kopiena jau atkal ir jāsadarbojas, lai atrastu ilgtspējīgus stabilizācijas mērķus un novērstu atkārtoto globālās ekonomikas sašaurināšanos.

Mana valsts, Latvija, bija to valstu starpā, kuras ekonomiskā krīze skāra ātri un spēcīgi, taču patlaban esam viena no tām valstīm, kurās manāma atkopšanās. Mūsu IKP atkal pieaug, samazinās bezdarbs. Latvijas tautsaimniecības atkopšanās saistāma ar pavisam vienkāršu mācību. Vispirms, jārikojas ātri un izšķiroši, ja runa ir par taupības mēriem. Otrkārt, strukturālas reformas nozīmē nopietnu vajadzību komunicēt ar sabiedrību un iesaistīt to attiecīgajā darbā. Protams, būtiska ir arī starptautiska solidaritāte.

Prezidenta kungs, mūsu priekšā ir daudz starptautisku apdraudējumu, tajā skaitā domājot arī par terorismu. Šogad atzīmējam 2001.gada 11.septembra traģiskos teroristu uzbrukumus. Paužam solidaritāti un līdzjūtību 11.septembra upuriem, kā arī visiem citiem visā pasaulē, kuru dzīvi ir ietekmējis terorisms.

Tomēr, ja vēlamies cīnīties pret terorismu, mums arī jāanalizē tās pamata iemesli. Mūsu mērķis Afganistānā, piemēram, ir palīdzēt ar drošības sistēmas stabilizēšanu un ar demokrātisku institūciju izveidošanu. Tas ļaus Afganistānas valdībai jau 2014.gadā uzņemties visu atbildību par drošību savā valstī. Ilgtspējīgs risinājums Afganistānā ir iespējams tikai tad, ja procesā piedalās reģionālās valstis, tajā skaitā Centrālāzijas valstis. Nepieciešams kopējs darbs, lai pilnveidotu ekonomiskās iespējas, lai stiprinātu drošības sadarbību reģionālajā līmenī, kā arī lai izveidotu infrastruktūru un transporta saites, kas savienos Afganistānu ar attiecīgo reģionu un ar pārējo pasauli.

Prezidenta kungs, ANO ir būtiska loma starptautiskā miera un drošības saglabāšanā, taču arvien būtiskāks ir arī reģionālo organizāciju darbs. Šajā kontekstā mēs sevišķi pievēršamies ilgstošajiem konfliktiem tādos Eiropas reģionos, kā Piedņestra, Abhāzija, Dienvidosetija un Kalnu Karabaha. Šajā kontekstā nepieciešams reģionālo organizāciju darbs, lai meklētu un atrastu miermīlīgus risinājumus, minētajās teritorijās būtisks ir Eiropas Savienības un EDSO darbs. Tāpat būtiska ir laba sadarbība ar ANO.

Ļaujiet man šajā jomā uzsvērt Latvijas un Eiropas Savienības principiālo un konsekvento pārliecību par konfliktu miermīlīgu risināšanu, kā arī par tādām vērtībām, kā demokrātija, tiesiskums un cilvēktiesību aizsargāšana. Tieši tie ir centrālie principi ES ārpolitikas stratēģijā.

Prezidenta kungs, šogad notikusi ANO galvenās cilvēktiesību organizācijas funkciju izvērtēšana, runa ir par Cilvēktiesību padomi. Latvijas acīs šis process piedāvāja unikālu iespēju uzlabot šīs svarīgās instances darbu un ticamību. Esam ņēmuši vērā pārbaudes procesa rezultātus, taču uzskatām, ka varēja darīt daudz vairāk, lai padome spētu apmierināt vēlmes, kādas ar to saista valstis un cilvēki.

Latvija ir pārliecināta, ka Cilvēktiesību padomes dalībvalstīm ir jārada piemērs pilnai apņēmībai veicināt un pasargāt cilvēktiesības. Latvija saista vislielāko nozīmīgumu ar šo apņemšanos, 2014.gadā arī mūsu valsts kandidēs uz vietu Cilvēktiesību padomē.

Dāmas un kungi, izaicinājumus globālās drošības, attīstības un cilvēktiesību jomā var risināt tikai tad, ja mēs visi strādāsim kopā. Latvija sagaida, ka 66. Ģenerālasamblejas darbs būs ražīgs.

Paldies, prezidenta kungs!

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-andra-berzina-uzruna-apvienoto-naciju-organizācijas-generalasamblejas-66sesijas-atklasana>